

VILNIAUS KRAŠTO ETNOGRAFINIO MUZIEJAUS 2024 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2024 m. bėgyje Vilniaus krašto etnografinis muziejus aktyviai dirbo pažindindamas Vilniaus krašto gyventojus ir svečius su vietinės kultūros, tradicijų ir etnografinio paveldo ypatybėmis. Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejus bendradarbiavimo su bažnyčiomis ir dvasininkija, siekdamas išsaugoti ir skleisti šviesios atminties Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio palikimą. Čekoniškių kaimo verbų ir buities seklyčia vykdė verbų rišimo tradicijų išsaugojimo, puoselėjimo ir sklaidos veiklą. Ažulaukės filialas Vilniaus krašto švietimo muziejus nuolat rinko eksponatus, juos dokumentavo, ruošė ekspozicijas bei vykdė edukacinę veiklą. Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje vykdė edukacinius užsiėmimus bei tradicinių amatų sklaidą.

2024 m. VKEM ir jo filialuose apsilankė 4552 lankytojai. Palyginus su kelių praeitų metų rodikliais, lankytojų skaičius išaugo: 2020 m. – 1343 lankytojai, 2021 m. – 2083 lankytojai, 2022 m. – 4455 lankytojai, 2023 m. – 4281 lankytojas.

2024 m. muziejus ir jo filialai aktyviai vykdė **parodinę veiklą**: metų bėgyje buvo surengtos 36 parodos (iš jų 4 virtualios).

SVARBIAUSIOS 2024 M. SURENGTOS PARODOS:

- Ruslano Arutiuniano tapybos paroda „Armėnijos ir Lietuvos peizažai“ (2024-02-14 – 2024-03-31, Vilniaus krašto etnografinis muziejus). Parodos pristatymas įvyko 2024 m. vasario 24 d.;
- Čekoniškių verbų ir buities seklyčios paroda „Vilniaus krašto verbos“ (2024-03-01 – 2024-03-31, Rudaminos kultūros centras);
- Popierinių verbų paroda „Verba rišu, tradicijas tęsiu“. Paroda – baigiamasis bendro projekto su Maišiagalos vaikų lopšeliu-darželiu renginys (2024-03-08, Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje);
- Dailininkės Tatjanos Čechun darbų paroda (2024-03-17 – 2024-03-31, Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje);
- Nemenčinės Gedimino gimnazijos paroda „Prieškario Nemenčinė“. Parodą parengė: moksleivė Emilija-Luiza Ašakaitė. Projekto vadovė: istorijos mokytoja Virginija Bučinskienė. Paroda vyko 2024 m. balandžio 5-28 dienomis Vilniaus krašto etnografiniame muziejuje ir susilaukė didelio Nemenčinės miesto gyventojų ir svečių susidomėjimo, todėl jos eksponavimas buvo pakartotas dar kartą 2024 m. spalio 9 d. – lapkričio 17 d.;
- Roheline Bear tapybos ir grafikos paroda „ViDiNėS KaRaLyStĖs ĩPėDiNiAi“ (2024-05-05 – 2024-05-31, Vilniaus krašto etnografinis muziejus. Parodos atidarymas įvyko 2024 m. gegužės 5 d.;
- Tautodailininkų Žalimų šeimos gintarinių dirbinių paroda „Neatrasti lobiai“ (2024-05-22 – 2024-07-30, Tradicinių amatų ventras Houvalto dvare Maišiagaloje);
- Moksleivių paroda „Tautiška giesmė dailia raštu“, skirta Tautiškos dainos dienai paminėti (2024-06-17 – 2024-07-06, Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje). Dalyviai: Jono Pauliaus II progimnazija, Musninkų Alfonso Petručio gimnazija, Maišiagalos kun. J. Obrembskio gimnazija;
- Lenkų dailininkų kūrybinės sąjungos „Elipsa“ paroda „Vasara su teptuku“ (2024-07-24 – 2024-09-29, Vilniaus krašto etnografinis muziejus). Parodos pristatymas įvyko 2024 m. liepos 28 d.;
- Čekoniškių verbų ir buities seklyčios darbuotojų dalyvavimas Trakų krašto meno kūrėjų, amatininkų ir tautodailininkų darbų parodoje „IDEA DAILA“ (2024-10-07, Užutrakio dvaras);
- Fotografijų paroda „Kūrybinė ekspedicija KADRAS“, surengta bendradarbiaujant su Vilkaviškio kultūros centru (2024-10-18 – 2024-11-10, Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje);
- II-oji Nemenčinės ir jos apylinkių meno mėgėjų kūrybos paroda „Drauge“ (2024-10-29 – 2025-01-31, Vilniaus krašto etnografinis muziejus). Parodos pristatymas įvyks 2024 m. gruodžio 8 d.;

- Tautodailininko Povilo Malinausko autorinė paroda „Takai takeliai veda į kelią“ (2024-12-04 – 2025-01-31, Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje).

EDUKACINĖ VEIKLA

2024 m. VKEM ir jo filialai pravedė **108 edukacinius užsiėmimus**, kuriuose dalyvavo **1946 dalyviai**. Palyginus su pastarųjų metų rodikliais, edukacinių užsiėmimų skaičius išaugo: 2020 m. buvo pravesta 20 edukacinių užsiėmimų (363 dalyviai), 2021 m. 57 edukaciniai užsiėmimai (1063 dalyviai), 2022 m., paruošus ir patvirtinus 12 naujų edukacinių užsiėmimų, praveisti 103 užsiėmimai (2154 dalyviai), 2023 m. 73 užsiėmimai (1746 dalyviai).

Šiuo metu VKEM ir jo filialų siūlomų edukacinių užsiėmimų temų skaičius – **24**. Trys užsiėmimai turi „Kultūros pasą“, t. y. patvirtinti ir įtraukti į kultūrinės edukacijos sistemą, kuria įgyvendino Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. „Kultūros pasą“ turi šie užsiėmimai: „Sukursime vaikystės žaislą“, „Verbų rišimas“ ir „Muilo gaminimas“.

Ataskaitinių metų begyje taip pat buvo surengta eilė teminių, specialiai progai ar šventei skirtų edukacinių užsiėmimų:

- 2024 m. sausio 13 d. Ažulaukės filiale Vilniaus krašto švietimo muziejuje įvyko teminis edukacinis užsiėmimas „Sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena“, kuriame dalyvavo Eitminiškių pagrindinės mokyklos mokiniai;

- 2024 m. vasario 15 d. Tradicinių amatų centre Houvalto dvare Maišiagaloje įvyko edukacinis užsiėmimas „Laisvės paukščio gaminimas“, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo dienai paminėti;

- 2024 m. vasario 15 d. Ažulaukės filiale Vilniaus krašto švietimo muziejuje įvyko teminis užsiėmimas „Vasario 16-oji - Lietuvos valstybės atkūrimo diena“ bei edukacija „Tautinės apyranės pynimas“, kuriuose dalyvavo Eitminiškių pagrindinės mokyklos mokiniai;

- 2024 m. spalio mėn. bėgyje Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejus surengė tris tradicinius teminius edukacinius užsiėmimus „Visų Šventųjų balius“, kuriuose dalyvavo Maišiagalos vaikų lopšelio-darželio vaikai;

- 2024 m. gruodžio 1 d. Tradicinių amatų centre Houvalto dvare Maišiagaloje įvyko teminis edukacinis užsiėmimas „Advento vainiko pynimas“;

- 2024 m. gruodžio 17 d. Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejuje įvyko edukacinis užsiėmimas „Kalėdinių meduolių puošimas“;

- 2024 m. gruodžio 19 d. Ažulaukės filialo Vilniaus krašto švietimo muziejaus darbuotojai pravedė nemokamą edukacinį užsiėmimą „Šventinės dekoracijos“ globos namų „Senevita“ gyventojams.

2024 m. VKEM ir jo filialai surengė 32 renginius, kuriuose apsilankė 1589 žmonės.

SVARBIAUSI 2024 M. RENGINIAI, KURIUOSE DALYVAVO, SURENGĖ AR PRISIDĖJO RENGIANŲ MUZIEJUS:

- 2024 m. sausio 31 d. Ažulaukės filiale Vilniaus krašto švietimo muziejuje įvyko šventinis pokalėdinis Ažulaukės ir Pikeliškių bendruomenių susitikimas;

- 2024 m. vasario-balandžio mėn. Tradicinių amatų centre Houvalto dvare Maišiagaloje įvyko **2024 m. Vilniaus krašto mokinių, jaunimo ir suaugusiųjų verbų rišėjų konkursinė paroda „Gražiausia Vilniaus krašto verba“**. Organizatorius: Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje ir Čekoniškių verbų ir buitės seklyčia. Partneris: Vilniaus krašto tautodailininkų-meno kūrėjų bendrija. Koordinatorius: VRSA Kultūros, sporto ir turizmo skyrius;

- 2024 m. vasario 21 d. Čekoniškių verbų ir buitės seklyčios darbuotojos surengė išvyką į Lapų miesto biblioteką (Lenkija), kur buvo pravestos 3 parodomosios verbų rišimo edukacijos, išeksponuota paroda „Vilniaus krašto senoji fotografija“ ir pristatytos Janinos Norkūnienės knygos „Vilniaus verbos: gyvoji istorija“ ir „Vilniaus krašto vestuvių apeigos ir tradicijos“;

- 2024 m. kovo 13 – 17 dienomis švyko Čekoniškių verbų ir buitės seklyčios darbuotojų ir Vilniaus krašto verbų rišėjų išvyka į Bžostek miestą (Lenkija), kuriame buvo prarvestos verbų rišimo edukacijos, surengtas Velykų tradicijų pristatymas bei Vilniaus krašto verbų paroda;

- 2024 m. kovo 17 d. Vilniaus krašto etnografiniame muziejuje įvyko atvira paskaita-diskusija „Dievo įvaizdis M. K. Čiurlionio kūryboje“. Renginį pravedė ir pranešimą skaitė dailininkas Ruslan Arutiunian;

- 2024 m. kovo 19 d. Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejuje tradiciškai įvyko atvirų durų diena. Renginio metu įvyko velykinių atvirukų parodos atidarymas. Parodoje dalyvo: Maišiagalos vaikų lopšelio-darželio auklėtiniai, Maišiagalos kun. Juzefo Obrembskio gimnazijos bei LDK Algirdo gimnazijos 4 klasės moksleiviai. Paroda veikė 2024 m. kovo 19 d. – balandžio 28 d.;

- 2024 m. gegužės 5 d. Maišiagalos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje įvyko Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejaus darbuotojų paruošto gegužinių maldų senos knygutės „Cześć Maryi“ reprinted prezentacija;

- 2024 m. gegužės 18 d. įvyko Vilniaus krašto švietimo muziejaus Atvirų durų diena: nemokamas muziejaus ekspozicijų lankymas, edukaciniai užsiėmimai lankytojams;

- 2024 m. gegužės 19 d. įvyko Čekoniškių verbų ir buitės seklyčios amatininkės Teresos Michalkevič kūrybos pristatymas Lietuvos etnografijos muziejuje Rumšiškėse;

- 2024 m. gegužės 31 d. Ažulaukės filiale Vilniaus krašto švietimo muziejuje įvyko susitikimas dėl bendradarbiavimo. Susitikime dalyvavo Vilniaus krašto etnografinio muziejaus, Vilniaus krašto švietimo muziejaus, Nemenčinės K. Parčevskio gimnazijos ir Ostrudos miesto (Lenkija) atstovai;

- 2024 m. birželio 7 d. įvyko Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejuje įvyko Kun. Pr. J. Obrembskio mirties metinių minėjimas ir piligriminės kelionės „Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio pėdomis. Turgeliai-Maišiagalas“ dalyvių priėmimas;

- 2024 m. birželio 8 d. Čekoniškių verbų ir buitės seklyčioje įvyko verbų rišėjų susitikimas „Vilniaus krašto verbų rišimo tradicija – iššūkiai ir perspektyvos“;

- 2024 m. birželio 30 d. Tradicinių amatų centro Houvalto dvare Maišiagaloje ir Čekoniškių verbų ir buitės seklyčios darbuotojai dalyvavo Lietuvos tautinių bendrijų dienoje „Aš esu Lietuva. Sujunkime Lietuvą“: Vilniaus Rotušės aikštėje buvo surengtas verbų rišimo tradicijos pristatymas;

- 2024 m. rugpjūčio 3 d. Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejaus darbuotojai surengė ekskursiją „Pažinti Lietuvą“ į Pažaislio vienuolyną, kurioje dalyvavo VKEM ir jo filialų darbuotojai, lenkų bendruomenė Maišiagaloje, Maišiagalos parapiečiai su kunigu Edvardu Dukieliu;

- 2024 m. rugsėjo 14 d. įvyko tautodailininkų paroda Vilniaus rajono Derliaus šventėje. Buvo vykdomas talkininkavimas organizatoriams – Vilniaus rajono savivaldybei: VKEM laikinų buveinių šventėje įrengimas, amatininkų parodos organizavimas;

- 2024 m. lapkričio 9 d. Čekoniškių verbų ir buitės seklyčios amatininkės dalyvavo XIX tarptautiniame folkloro festivalyje „Pokrovo varpai“, kuriame surengė Vilniaus verbų pristatymą bei pravedė parodomąją verbų rišimo edukaciją;

- 2024 m. gruodžio 8 d. Vilniaus krašto etnografiniame muziejuje įvyko II-osios Nemenčinės ir jos apylinkių meno mėgėjų kūrybos parodos „Drauge“ pristatymas;

- 2024 m. gruodžio 14 d. Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje surengė Kalėdinę mugę eglutės įžiebimo šventėje Maišiagaloje (VVG projekto realizavimas bendradarbiaujant su Maišiagalos bendruomenės centru).

PROJEKTINĖ VEIKLA

- 2024 m. Vilniaus krašto etnografinis muziejus dalyvavo kaip partneris teikiant paraišką Interreg Lietuva-Lenkija projektui kartu su Rozogi valsčiumi (Lenkija). Projekto pavadinimas: „Weaving Palms - developing cultural tourism to preserve local cultural heritage and improve the social well-being of the inhabitants of the Vilnius Region (LT) and Rozogi Community/Easter Palms“ (Nr. LTPL00325). Bendra projekto vertė – 102974,40 Eur. Muziejaus kaip partnerio projekto dalis - 55981,80 Eur (Europos Sąjunga finansuoja 80 proc.). Projektas buvo patvirtintas, jo vykdymas prasidės 2025 m.

- 2024 m. Vilniaus krašto etnografinis muziejus dalyvauja kaip partneris teikiant paraišką Interreg Lietuva-Lenkija projektui kartu su Palenkės muziejumi Balstogėje (Lenkija). Projekto pavadinimas: „Culture Pavilions. On the trails of the common heritage of Lithuania and Poland“ (Nr. LTPL00453). Bendra projekto vertė – 1 627 518,75 Eur. Muziejaus kaip partnerio projekto dalis – 671 329,68 Eur (Europos Sąjunga finansuoja 80 proc.). Projekto patvirtinimas laukiamas.

- Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje kaip partneris gavo paramą iš Vilniaus rajono VVG pagal priemonę „Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimas, bendrų iniciatyvų rėmimas“ projekto „Kartu kasdienybėje ir šventėse“ vykdymui. Projekto pareiškėjas – Maišiagalos bendruomenės centras. Pirmą projekto dalis bus realizuota 2024 m. gruodžio 14 d. (Eglutės įžiebimo šventė). Projekto vertė: 10,526 Eur.

Tradicionių amatų centras pateikė tris paraiškas 2025 m. gauti finansavimą fondui „Pomoc Polakom na Wschodzie“: „Tradicionių amatų mugė“ (planuojamos gauti paramos suma – 8 000 Eur), „Amatų edukacija Šeimos ir vaiko krizių centro vaikams“ (planuojamos gauti paramos suma – 5 000 Eur), „Tradicionių liaudies kalėdinių žaisliukų konkursas“ (planuojamos gauti paramos suma – 8 000 Eur).

- Kunigo Prelato Juzefo Obrembskio muziejus pateikė paraiškas 2025 m. gauti finansavimą fondui „Pomoc Polakom na Wschodzie“ projektams „Maišiagalos parapijos jubiliejui skirta lauko paroda“ (planuojamos gauti paramos suma – 10 000 Eur.), „Visų Šventųjų balius (finansavimas kostiumams)“ (planuojamos gauti paramos suma – 3 000 Eur.) ir „Multimedijos įrangos pirkimas (projektorius ir kompiuteris)“ (planuojamos gauti paramos suma – 5 000 Eur.).

- 2024 m. Vilniaus krašto etnografinis muziejus dalyvavo kaip partneris **vietos projekte „Kaimo turizmo ir amatų vystymo centro verslo pradžia“**. Gauta parama: automobilio (46612 Eur) ir mobilios scenos/priekabos (56700 Eur) pirkimui. Vietos projekto įgyvendinimo laikotarpis: 24 mėn. Projekto tikslas buvo sudaryti sąlygas asociacijai Kaimo turizmo ir amatų vystymo centrui teikti Vilniaus rajono gyventojams reikalingas paslaugas, taip didinant kaimiškų vietovių patrauklumą bei gyvenimo kokybę. Įgyvendindami projektą pareiškėjai teikia scenos nuomos, renginių organizavimo, pavėžėjimo paslaugas socialinės rizikos grupei priklausantiems asmenims. Kartu Vilniaus rajono gyventojams - amatininkams, tautodailininkams, smulkiems verslininkams sudarytos sąlygos uždirbti papildomų pajamų parduodant savo produkciją bei paslaugas organizuojamų renginių metu, didės kaimo vietovių patrauklumas ir gyvenimo kokybė. Projekto partneris Vilniaus krašto etnografinis muziejus organizuoja pramogų ir poilsio veiklas, pagal JVS įdarbino ir išlaiko 1,5 darbo vietas, prisidėjo savo lėšomis daliai PVM kompensuoti.

KITI SAVRBŪS 2024 M. MUZIEJAUS DARBAI

- 2024 m. buvo tęsiamas vykdyti muziejaus eksponatų rinkimas, rinkinių archyvavimas, skaitmeninimas ir duomenų įkėlimas į LIMIS (Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema) siekiant skatinti Vilniaus krašto tradicijų išsaugojimą. Iš viso 2024 m. buvo suskaitmeninti **1569 eksponatai**, į LIMIS įkelta **1240 eksponatų**. Per ataskaitinius metus buvo surinkta **1978 naujų eksponatų**.

- 2024 m. buvo sukurta **nauja muziejaus internetinė svetainė** www.vkem.lt, o iki metų pabaigos bus paruoštas 360° turas – virtualus pasivaikščiojimas po muziejų;

- Lietuvos integralios muziejų informacijos sistemoje (LIMIS) buvo paskelbtos dvi virtualios parodos ir pasakojimai:

1. Virtuali paroda „Rištinė lėlė“ (liaudies menas) -

<https://www.limis.lt/v-exhibition/exhibitions/slides/441971201/348381>

2. Virtuali paroda „Vilniaus miestas 1938 metais“ (filokratija) -

<https://www.limis.lt/v-exhibition/exhibitions/slides/441971201/318498>

3. Virtualus pasakojimas apie 1977 metų Respublikinę moksleivių dainų šventę (pasakoja Irena Dzvinel) - <https://www.limis.lt/mimi/story/806022/343493>

4. Virtualus pasakojimas apie 1991 metų Angelų sargų dienos minėjimą (pasakoja Marijan Dzvinel) - <https://www.limis.lt/mimi/story/806022/337705>

● Paruošti pastatų ir teritorijos, esančių Asvejos g. 145, Daukšų km., Sužionių sen., Vilniaus r. tvarkymo projektai. Įvykdyti senų pastatų griovimo darbai (video medžiaga – https://www.youtube.com/watch?v=JaA7Nz0O5_w).